

Protestant Theological University

Hemel en hel

Boer, T.A.

Published in:

PThUnie : magazine van de Protestantse Theologische Universiteit

Published: 01/09/2023

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):

Boer, T. A. (2023). Hemel en hel. *PThUnie : magazine van de Protestantse Theologische Universiteit*, 17(2).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons). You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

This publication might have been made available through the PThU Research Portal under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the PThU website: <https://www.pthu.nl/over-pthu/bibliotheek-pthu/diensten/article-25fa-taverne-amendement-end-user-agreement.pdf>

Takedown policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will investigate your claim and remove access to the work if necessary: bibliotheek@pthu.nl .

Downloaded from the PThU Research Portal (Pure): <https://pure.pthu.nl> .

Theo Boer, 'De een zijn hemel de ander zijn hel', PThUnie 17,2 (september 2023)

Als kind wist ik het, geïnspireerd door beelden uit media en literatuur: de hemel is een fijne plek waar je in niets gebrek hebt en waar je de ene na de andere gelukservaring opdoet. God is er de baas en zorgt ervoor dat al die mooie dingen ons ten deel vallen. De hel is het omgekeerde. Ruzie, pijn, honger, hitte en dat alles onder leiding van de duivel. En beide zijn permanent. Met die alternatieven is de rekensom snel gemaakt: wie wil er eigenlijk nièt naar de hemel?

Daar was dan wel één lastigheidje aan. Om in die prachtplak te komen, moest je eerst geloven, je bekeren, boete doen, je tot God wenden, de juiste geloofsbelijdenis onderschrijven. Een beetje flauw eigenlijk van God als ik dat wat antropomorf mag uitdrukken. Dan moet je al helemaal de moderne mens niet hebben: die houdt niet van dit soort koehandel. Zo zagen we in recente decennia het beeld van de hemel kantelen. Het 'zeker weten' evolueerde tot een vermoeden en de angst voor het oordeel maakte plaats voor de opvatting dat àls er een hiernamaals is, wij daar op een enkele uitzondering na geen enkele zorg over hoeven te hebben. "Dieu me pardonnera c'est son metier" zei Heinrich Heine zijn tijd al ver vooruit. Dan kunnen we in het hiernamaals onze overleden geliefden weer ontmoeten en de draad weer oppakken. Als we daar God al persoonlijk ontmoeten, zo zei iemand laatst, "dan heb ik wel een paar stevige vragen voor hem". God die in een soort menselijk tribunaal ter verantwoording wordt geroepen en mag uitleggen waarom het zolang duurde allemaal, en God die daarna mag optreden als hoofd van de hemelse catering. In mijn jaren in een Euthanasiecommissie las ik tientallen verwijzingen naar het hiernamaals als plek om met je overleden partner, ouder, kind, of zelfs huisdier te worden herenigd. Allemaal heel goed voor te stellen, maar bijna nooit las ik dat iemand ernaar verlangde om 'met God te zijn'.

Natúúrlijk gaat het in het beeld van de hemel ook om gerechtigheid en geluk. Maar als wij de christelijke traditie (denk aan Paulus en Augustinus) serieus nemen, dan is de God-mensrelatie in de hemel (of de nieuwe aarde) méér dan een voorwaarde voor recht en geluk: zij is er de essentie van. Zonder die gemeenschap van mens en God als intrinsieke waarde wordt het heel lastig om over die toestand nog in termen van een 'hemel' te spreken.